

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΒ΄

Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 1914 ΩΣ ΤΟ 1924:

**η κρίση
των πολιτικών θεσμών
και η διάλυση
του οράματος της Μεγάλης Ιδέας**

A. ΚΛΕΙΣΤΕΣ Ή ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (ενδεικτικά παραδείγματα)

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Η διαφωνία του Βασιλιά Κωνσταντίνου με τον Ελ. Βενιζέλο, που οδήγησε στον *Εθνικό διχασμό*, οφείλεται:
  - α) στην άρνηση της κυβέρνησης Βενιζέλου να συμμαχήσει η χώρα με τις δυνάμεις της Αντάντ.
  - β) στην επιμονή του βασιλιά να ασκεί ο ίδιος την εξωτερική πολιτική και όχι η εκλεγμένη κυβέρνηση.
  - γ) στην αυθαίρετη απόφαση του βασιλιά να κηρύξει γενική επιστράτευση.
  - δ) στην προσπάθεια του Βενιζέλου να τοποθετήσει πρόσωπα της επιρροής του στις ανώτερες στρατιωτικές θέσεις.
2. Τον Αύγουστο του 1916 εκδηλώθηκε στη Θεσσαλονίκη το κίνημα της *Εθνικής Άμυνας*, από αξιωματικούς:
  - α) του Στρατιωτικού Συνδέσμου.
  - β) φιλοβασιλικούς.
  - γ) φιλοβενιζελικούς.
  - δ) εκδιωχθέντες από το στράτευμα.
3. Κύριος στόχος του κινήματος της *Εθνικής Άμυνας* (Θεσσαλονίκη 1916) υπήρξε:
  - α) η τήρηση αυστηρής ουδετερότητας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
  - β) η συμπάραταξη της Ελλάδας με τις Κεντρικές Δυνάμεις.
  - γ) η συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο με το μέρος της Αντάντ.
  - δ) η υπογραφή αμυντικής συμφωνίας με τη Βουλγαρία.
4. Τον Ιούνιο του 1917, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος εκθρονίστηκε, έπειτα από:
  - α) απαίτηση του ελληνικού λαού.
  - β) στρατιωτικό πραξικόπημα.
  - γ) τελεσίγραφο του Κάιζερ της Γερμανίας.
  - δ) τελεσίγραφο της Αντάντ.
5. Το 1916, η Αντάντ κατέφυγε στην τακτική του ναυτικού αποκλεισμού της Ελλάδας, επιδιώκοντας:
  - α) να εκβιάσει την έξοδο της Ελλάδας στον πόλεμο.
  - β) να εμποδίσει την έξοδο της Ελλάδας στον πόλεμο.
  - γ) να ωθήσει σε παραίτηση την κυβέρνηση Βενιζέλου.
  - δ) να ενισχύσει την πολιτική του βασιλιά Κωνσταντίνου.

6. Η Δυτική Θράκη ενσωματώθηκε στην Ελλάδα με τη συνθήκη:
- α) του Αγίου Γερμανού (1919).
  - β) του Νείγυ (1919).
  - γ) του Τριανόν (1920).
  - δ) των Σεβρών (1920).
7. Η Ελλάδα εισέρχεται στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο:
- α) τον Αύγουστο του 1914.
  - β) τον Οκτώβριο του 1915.
  - γ) τον Αύγουστο του 1916.
  - δ) τον Ιούνιο του 1917.
8. Στις παραμονές και κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, οι σχέσεις Ελλάδα και Τουρκίας ήταν τεταμένες εξαιτίας:
- α) των φυλετικών και θρησκευτικών διαφορών των δύο λαών.
  - β) της άρνησης των Ελλήνων της οθωμανικής αυτοκρατορίας να πληρώνουν φόρους στο σουλτάνο.
  - γ) της πολιτικής του εκτουρκισμού και των διωγμών των Ελλήνων της οθωμανικής αυτοκρατορίας.
  - δ) της άρνησης του σουλτάνου να συμμετέχουν οι Έλληνες βουλευτές στο τουρκικό κοινοβούλιο.
9. Στις αρχές του 20ου αιώνα, το εμπόριο και η βιομηχανία της οθωμανικής αυτοκρατορίας βρίσκονταν στα χέρια των Ελλήνων υπηκόων της, γεγονός που:
- α) εμπόδιζε τη γερμανική οικονομική διείσδυση στην περιοχή.
  - β) ευνοούσε την προνομιακή μεταχείρισή τους από το σουλτάνο.
  - γ) οδήγησε στη σύναψη ελληνοτουρκικών συμφωνιών.
  - δ) εξυπηρετούσε τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων.
10. Κυριότερος πολιτικός αντίπαλος του Ελ. Βενιζέλου, στη δεκαετία 1910-1920, υπήρξε:
- α) ο Αλέξ. Παπαναστασίου.
  - β) ο Δημ. Γούναρης.
  - γ) ο Θεόδ. Πάγκαλος.
  - δ) ο Νικ. Πλαστήρας

11. Η στρατιωτική επέμβαση των Ελλήνων στη Μικρά Ασία (1919):
- α) είχε τη συγκατάθεση των ευρωπαϊκών Δυνάμεων.
  - β) αποδοκιμάστηκε από τις ευρωπαϊκές Δυνάμεις.
  - γ) υποστηρίχθηκε στρατιωτικά από τις ευρωπαϊκές Δυνάμεις.
  - δ) υποκινήθηκε από τη Γερμανία.
12. Η μικρασιατική εκστρατεία:
- A.** άρχισε όταν πρωθυπουργός της Ελλάδος ήταν:
- α) ο Ελ. Βενιζέλος.
  - β) ο Δημ. Πλαστήρας.
  - γ) ο Γ. Καφαντάρης.
  - δ) ο Αλ. Παπαναστασίου.
- B.** και διήρκεσε:
- α) 1912-1913.
  - β) 1913-1914.
  - γ) 1914-1918.
  - δ) 1919-1922.
13. Η πρώτη κεμαλική κυβέρνηση που σχηματίστηκε στην Άγκυρα:
- α) προσυπέγραψε τη συνθήκη του Νειγύ.
  - β) απέρριψε τη συνθήκη του Νειγύ.
  - γ) προσυπέγραψε τη συνθήκη των Σεβρών.
  - δ) απέρριψε τη συνθήκη των Σεβρών.
14. Η Ελλάδα στις επιχειρήσεις της εναντίον του κεμαλικού στρατού στη Μικρά Ασία είχε την υποστήριξη:
- α) όλων των συμμαχικών δυνάμεων.
  - β) της Γαλλίας και της Ιταλίας.
  - γ) μόνο της Αγγλίας.
  - δ) μόνο της Ρωσίας.
15. Η συνθήκη της Λωζάνης:
- α) ρύθμισε τις εδαφικές σχέσεις ανάμεσα στα βαλκανικά κράτη.
  - β) ρύθμισε οριστικά τις εδαφικές σχέσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία.
  - γ) ρύθμισε οριστικά τα σύνορα του ελληνικού κράτους.
  - δ) ικανοποίησε τις ελληνικές εδαφικές διεκδικήσεις στη Θράκη και στη Μικρά Ασία.

Συνδυασμός ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής και σύντομης απάντησης

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1915), η Αγγλία, θέλοντας να ελκύσει με το μέρος της Αντάντ τις βαλκανικές χώρες, προσέφερε:

- A. στην Ελλάδα:
  - α) τα Δωδεκάνησα και τη Θράκη.
  - β) την Κύπρο και τα Μικρασιατικά εδάφη.
  - γ) τα Επτάνησα και τη Β. Ήπειρο.
  - δ) την Κρήτη, την Ίμβρο και την Τένεδο.

- B. στη Βουλγαρία:
  - α) τη Θεσσαλονίκη.
  - β) τη Θάσο.
  - γ) την Καβάλα.
  - δ) την Αλεξανδρούπολη.

– Ποια στάση τήρησαν τελικά οι χώρες αυτές; .....

.....

.....

.....

.....

2. Η πολιτική κρίση του 1916 είχε ως αποτέλεσμα την ύπαρξη στην Ελλάδα δύο κυβερνήσεων:

- α) της Αθήνας και της Θάσου.
- β) της Θεσσαλονίκης και της Ρόδου.
- γ) της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.
- δ) των Χανίων και της Αλεξανδρούπολης.

– Ποιες περιοχές της χώρας έλεγχε κάθε κυβέρνηση; .....

.....

.....

.....

– Ποιες προσωπικότητες ασκούσαν ουσιαστικά την εξουσία σε κάθε κυβέρνηση; .....

.....

.....

.....

3. Προνομιακός σύμμαχος για την Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, κατά τον Ελ. Βενιζέλο, ήταν:
- α) η Αγγλία.
  - β) η Γαλλία.
  - γ) η Γερμανία.
  - δ) η Ρωσία.
- Με ποια επιχειρήματα υποστήριξε ο Ελ. Βενιζέλος τη γνώμη του αυτή;
- .....
- .....
- .....
- .....
4. Με τη συνθήκη των Σεβρών (1920), η διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης ανατέθηκε προσωρινά:
- α) στη Ρωσία.
  - β) στην Τουρκία.
  - γ) στην Ελλάδα.
  - δ) στις Μεγάλες Δυνάμεις.
- Πώς θα λυνόταν οριστικά το διοικητικό καθεστώς της περιοχής; .....
- .....
- .....
5. Στην Τουρκία, οι όροι της συνθήκης των Σεβρών δεν έγιναν αποδεκτοί από:
- α) τον Σουλτάνο.
  - β) τους κεμαλικούς.
  - γ) τους Έλληνες της Σμύρνης.
  - δ) τους χριστιανικούς πληθυσμούς της χώρας.
- Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. ....
- .....
- .....
6. Κατά τη διάρκεια της καταστροφής της Σμύρνης τα στρατεύματα των δυτικών Δυνάμεων:
- α) υποστήριζαν τις πράξεις του Κεμάλ.
  - β) προστάτευαν το λαό της Σμύρνης.
  - γ) παρακολουθούσαν αμέτοχοι τα γεγονότα.
  - δ) βοηθούσαν κρυφά τον ελληνικό στρατό.
- Πώς δικαιολογείται η συμπεριφορά τους; .....
- .....
- .....

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

I. Να γράψετε, στο κενό αριστερά, το γράμμα του δεδομένου της Β' στήλης, που αντιστοιχεί στο δεδομένο της Α' στήλης.

1. Η Ελλάδα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο

A. Πεποιθήσεις	B. Πρόσωπα
1. ___ υποστήριξε τις δυνάμεις της Αντάντ	α. Ελευθέριος Βενιζέλος
2. ___ πίστευε στη νίκη της Γερμανίας	
3. ___ πίστευε στη νίκη της Τριπλής Συνεννόησης	β. βασιλιάς Κωνσταντίνος
4. ___ επιθυμούσε την έξοδο της Ελλάδας στον πόλεμο	
5. ___ υποστήριξε τις δυνάμεις της Τριπλής Συνεννόησης	
6. ___ κήρυττε την ανάγκη αυστηρής ουδετερότητας	
7. ___ θαύμαζε το γερμανικό στρατοκρατικό πνεύμα	

2. Η Ελλάδα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο

A. Θεσμοί - Φορείς - Τάξεις	B. Απόψεις
1. ___ ο βασιλιάς Κωνσταντίνος	α. Έξοδος της Ελλάδας στον πόλεμο
2. ___ ο Ελ. Βενιζέλος	
3. ___ η εθνική αστική τάξη	β. Τήρηση αυστηρής ουδετερότητας
4. ___ οι μικροβιοτέχνες	
5. ___ η παλαιά ολιγαρχία	
6. ___ οι μικρέμποροι	
7. ___ το Γενικό Επιτελείο Στρατού	

II. Να γράψετε, στο κενό αριστερά, το γράμμα του δεδομένου της Β' στήλης, που αντιστοιχεί στο δεδομένο της Α' στήλης. (Σε κάθε δεδομένο της Α' στήλης αντιστοιχεί ένα μόνο από τα δεδομένα της Β' στήλης).

1.	Α. Συνήκες	Β. Βασικοί όροι τους
	1. ___ συνθήκη Λωζάνης	α. ρυθμίζονται οριστικά τα σύνορα Ελλάδας - Βουλγαρίας.
	2. ___ συνθήκη Νείγυ	β. ρυθμίζονται οριστικά τα όρια της ελληνικής επικράτειας.
	3. ___ συνθήκη Σεβρών	γ. πραγματοποιείται η μέγιστη επέκταση του ελληνικού κράτους κατά τον 20ο αιώνα.
		δ. ρυθμίζονται οριστικά οι εδαφικές σχέσεις Ελλάδας - Τουρκίας.
		ε. ρυθμίζονται οριστικά τα σύνορα Ελλάδας - Σερβίας.

2.	Α. Γεγονότα	Β. Χρονολογίες
	1. ___ συνθήκη Λωζάνης	α. 15 Μαΐου 1919
	2. ___ κήρυξη εθνικής επανάστασης στην Τουρκία	β. Ιούνιος 1919
	3. ___ πυρπόληση της Σμύρνης	γ. Αύγουστος 1919
	4. ___ απόβαση ελληνικών στρατευμάτων στη Σμύρνη	δ. Μάρτιος 1920
	5. ___ μάχη στο Σαγγάριο ποταμό	ε. Ιούνιος 1920
		στ. τέλος Αυγούστου 1922
		ζ. 9 Σεπτεμβρίου 1922
		η. 24 Ιουλίου 1923

Ερωτήσεις διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου “Σωστό - Λάθος”

Να επιβεβαιώσετε την ορθότητα ή όχι των ακόλουθων θέσεων σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο.

1. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η κυβέρνησή του τάχτηκαν υπέρ της εξόδου της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, επειδή πίστευαν ότι:

	Σωστό	Λάθος
α. η χώρα θα ωφελούνταν, αν πολεμούσε στο πλευρό της Αντάντ.	☐	☐
β. η ευρωπαϊκή ισορροπία δυνάμεων καθιστούσε αδύνατο το διαμελισμό της οθωμανικής αυτοκρατορίας.	☐	☐
γ. έπρεπε να υποστηρίξουν τη σύμμαχο Σερβία.	☐	☐
δ. η Γερμανία θα προωθούσε τα ελληνικά συμφέροντα.	☐	☐
ε. η Ελλάδα θα είχε εδαφικά οφέλη από ενδεχόμενο διαμελισμό της οθωμανικής αυτοκρατορίας.	☐	☐
στ. τα γερμανικά όπλα θα αποδεικνύονταν αήτητα.	☐	☐
ζ. δινόταν η ευκαιρία στην Ελλάδα να διεκδικήσει την περιοχή της Μικράς Ασίας.	☐	☐
η. η Ελλάδα ως ναυτική δύναμη έπρεπε να συμμαχήσει με την Αγγλία.	☐	☐

2. Μερικά από τα κυριότερα σημεία της συνθήκης των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) ήταν:

	Σωστό	Λάθος
α. σε όλα τα νησιά του Αιγαίου, εκτός από τα Δωδεκάνησα, αναγνωρίζεται η κυριαρχία της Ελλάδας.	☐	☐
β. η διοίκηση της Κρήτης ανατίθεται προσωρινά στην Ελλάδα.	☐	☐
γ. η ανατολική Θράκη, σχεδόν μέχρι την Τσατάλτζα, ενσωματώνεται στην Ελλάδα.	☐	☐
δ. η Κύπρος παραχωρείται στην Ελλάδα.	☐	☐
ε. η διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης ανατίθεται προσωρινά στην Ελλάδα.	☐	☐
στ. η δυτική Θράκη παραχωρείται στην Ελλάδα.	☐	☐
ζ. ενσωματώνονται στην Ελλάδα τα Ιόνια νησιά.	☐	☐

3. Την περίοδο 1908-1920, οι Έλληνες που ζούσαν στα εδάφη του οθωμανικού κράτους:

	Σωστό	Λάθος
α. αποτελούσαν τον σημαντικότερο πυρήνα για την οικονομική ανάπτυξη της Τουρκίας.	☐	☐
β. ίδρυσαν τα "τάγματα εργασίας".	☐	☐
γ. ανέλαβαν τη "στρατιωτική ασφάλεια" των τουρκικών πόλεων.	☐	☐
δ. εκτοπίζονταν από τους Νεοτούρκους στη μικρασιατική ενδοχώρα.	☐	☐
ε. εξαναγκάζονταν να εξισλαμιστούν.	☐	☐
στ. απολάμβαναν τα προνόμια που τους παρείχε ο σουλτάνος.	☐	☐
ζ. κατέφευγαν ως πρόσφυγες στην Ελλάδα ή αλλού, για να αποφύγουν τους διωγμούς.	☐	☐

4. Κύριοι στόχοι της επανάστασης που κήρυξε ο Κεμάλ στην Τουρκία (Ιούνιος 1919) ήταν:

	Σωστό	Λάθος
α. η ένωση του ισλαμικού κόσμου.	☐	☐
β. η ανατροπή της σουλτανικής κυβέρνησης.	☐	☐
γ. η ίδρυση ομόσπονδων σοσιαλιστικών δημοκρατιών.	☐	☐
δ. η διατήρηση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας.	☐	☐
ε. η υπεράσπιση της εθνικής ανεξαρτησίας της χώρας.	☐	☐

5. Μετά την αποτυχία του ελληνικού στρατού στον Σαγγάριο, ο Κεμάλ πρότεινε ειρήνη, με τους εξής κυριότερους όρους:

	Σωστό	Λάθος
α. τοπική αυτονομία της Θράκης.	☐	☐
β. παραχώρηση της Ρόδου στην Ελλάδα.	☐	☐
γ. απόδοση της Σμύρνης στην Τουρκία.	☐	☐
δ. καταβολή πολεμικής αποζημίωσης.	☐	☐
ε. αποχώρηση των ευρωπαϊκών δυνάμεων.	☐	☐

Ερώτηση συμπλήρωσης

Να συμπληρώσετε τα κενά στο παρακάτω κείμενο.

Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι σύμμαχοι πρότειναν τον διαμελισμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με τη Συνθήκη Τ... .. (.....). Οι Τούρκοι εθνικιστές συσπειρώθηκαν γύρω από τον στρατηγό .... και η αντίδρασή τους εκδηλώθηκε μετά την κατάληψη Τ... .. από τους Έλληνες (.....). Οι Τούρκοι με κέντρο Τ... .. αδυνατούσαν να αναχαιτίσουν την προέλαση των Ελλήνων προς την κεντρική Μικρά Ασία, όμως αργότερα ανασυντάχτηκαν, αναγκάζοντας τους Έλληνες να υποχωρήσουν (.....). Η κατάσταση άλλαξε ριζικά υπέρ των εθνικιστών, οι οποίοι υπέγραψαν συνοριακή συμφωνία με τη .... (.....) και χωριστές συμφωνίες με την ..... και την ..... που απέσυραν τις δυνάμεις τους από την ηπειρωτική Τουρκία. Κατά το έτος ..... οι Τούρκοι επανέκτησαν Τ... .., σφαγιάζοντας μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού. Τελικά, οι τουρκικές απαιτήσεις ικανοποιήθηκαν και η Συνθήκη Τ... .. (.....) αναγνώρισε την τουρκική κυριαρχία.

Σημείωση: Εντός παρενθέσεων ζητούνται οι χρονολογίες κατά τις οποίες συνέβησαν τα αντίστοιχα γεγονότα.